

Beleidsvisie Zon

Aan de gemeenteraad

VOORSTEL

Wij stellen u voor:

De Beleidsvisie Zon vast te stellen

INLEIDING

In het Uitvoeringprogramma Klimaatbeleidsplan is opgenomen dat de gemeente Dronten een Beleidsvisie Zon gaat schrijven (zie de raadsinformatiebrief U19.000683). Hierin geeft zij aan waar en onder welke voorwaarden zij zonneweides in het landelijk gebied al dan niet wenselijk vindt. Zo weten alle partijen waar zij rekening mee kunnen houden.

Proces-participatie

Begin 2019 is in onze gemeente gestart met het proces om te komen tot een Beleidsvisie Zon. Naast het goed bezochte zonnedeбат op 12 juni 2019 is, ook in het kader van participatie, een enquête (o.a. via dronten.ikpraatmee.nl) onder inwoners uitgezet. De respons daarop was groot (260 respondenten). Ook is gezamenlijk met een tweetal klassen (klas 3 en 4 HAVO/VWO) van het Ichthus college de enquête ingevuld gedurende een interactieve les. De gemaakte opmerkingen zijn in een concept verwerkt. Dit concept is tijdens een consultatieronde toegezonden aan alle deelnemers van het zonnedeбат. Deze consultatieronde heeft 3 reacties opgeleverd die allen het voorgestane beleid ondersteunen.

Structuurvisie zon - Provincie Flevoland

Het provinciaal beleid met betrekking tot zonneparken in het landelijk gebied is vastgelegd in de Structuurvisie Zon. In deze visie is berekend dat 1000 hectare zon in het landelijk gebied minimaal is benodigd voor het halen van de provinciale doelstelling. Met de vaststelling van de Structuurvisie is echter nog niet de ruimte voor 1000 hectare vrijgegeven, maar wordt ruimte geboden voor 500 hectare (1^e tranche). De verdeelsystematiek over de gemeenten voor deze 1^e tranche is inmiddels vastgelegd. Met de 'toegedeelde' hectares voor de gemeente Dronten worden 2 projecten uitgevoerd (Dorhout Mees en Flevonice). De 2^e tranche (van wederom 500 hectare) wordt door de provincie pas opengesteld na evaluatie van de 1^e tranche. Naar verwachting zal deze evaluatie medio 2020 gereed zijn.

Beleidsvisie Zon – gemeente Dronten

Dronten heeft hoge ambities voor haar klimaat- en duurzaamheidsbeleid. Wat betreft duurzame energieopwekking heeft windenergie al voor een groot deel aan onze energietransitie-doelstellingen bijgedragen. Alhoewel de gemeente geen concrete opgave (aantal hectares of aantal Megawatts) heeft als het gaat om zonne-energie, is om meerdere redenen een zorgvuldig afgewogen anticiperende en sturende visie op grondgebonden zonne-energie in het buitengebied wenselijk. Deze 'Beleidsvisie zon' voorziet daarin.

Voor het zonnebeleid van de gemeente Dronten zijn gedurende het participatieproces de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Prioriteit bij 'zon op dak'
- Vergroot de biodiversiteit
- Het landschap is leidend
- Bundel en combineer waar mogelijk
- Maak slim gebruik van het elektriciteitsnetwerk
- Zuinig omgaan met landbouwgronden

Zonneladder

Op basis van opbrengst van de verschillende onderdelen van het participatietraject en de hierboven genoemde uitgangspunten is vervolgens een zogenaamde 'zonneladder' opgesteld. De zonneladder is een hulpmiddel om de ruimtelijke prioritering aan te geven die de gemeente Dronten hanteert ten aanzien van het opwekken van zonne-energie. De zonneladder brengt hiërarchie aan in het beoordelen van de geschiktheid van initiatieven en locaties.

De zonneladder bestaat uit drie treden:

- Trede 3: voorlopig niet
- Trede 2: maatwerkbenadering
- Trede 1: meteen doen

Trede 1 en 3 spreken voor zich en vloeien direct voort uit de uitgangspunten prioriteit bij 'zon op dak' en 'zuinig omgaan met landbouwgronden'. Dronten is een landbouwgemeente bij uitstek met een hoge agrarische productie. De gemeente Dronten kiest er voor om het agro & food centrum te zijn. Zonnepanelen op landbouwgrond zouden deze agrarische productieruimte te zeer beperken en passen niet in de agro & food strategie (trede 3: voorlopig niet). Met deze agrarische productieruimte moet zuinig worden omgesprongen. Ook in het maatschappelijke debat hoor je in toenemende mate dat men liever niet ziet dat schaarse landbouwgrond wordt gebruikt voor zonneparken. Bijvoorbeeld voor jonge boeren die willen investeren in bedrijfsuitbreiding of grondgebondenheid (o.a. kringloop-landbouw, extensivering) is de beschikbaarheid van landbouwgrond essentieel.

In het buitengebied is er nog veel dakoppervlakte potentieel beschikbaar. Een benchmark van het bureau 'Overmorgen' heeft uitgerekend dat er in de gemeente Dronten ca. 25% van de daken vol liggen met zonnepanelen. Derhalve is nog 75% niet belegd met zonnepanelen (Trede 1: meteen doen). Van een maatschappelijke controverserige rondom zonneparken op landbouwgronden, is bij 'zon op dak' geen sprake. De voordelen van dakgebonden installaties zijn het efficiënte dubbelgebruik en de geen (of zeer beperkte) landschappelijke impact.

Trede 2 betreft de initiatieven die niet behoren tot trede 1 (zon op dak of gevels) of trede 3 (landbouwgrond benodigd en in natuur- en bosgebieden). Voor deze initiatieven is maatwerk vereist. Het is van belang dat een zonnepark wat betreft omvang, hoogte en opstelling goed in het landschap past. Een voorwaarde daarbij is een goed uitgewerkt inpassingsplan (maatwerk per initiatief) met zorgvuldige aandacht voor landschappelijke inpassing, afscherming, biodiversiteit en participatie. Wij zien de volgende mogelijkheden:

Overkappen van parkeerplaatsen

Door plaatsing van zonnepanelen boven parkeerplaatsen wordt meervoudig ruimte gebruik toegepast (een mooi voorbeeld daarvan is het parkeerterrein Lowlands).

Onbenutte terreinen in bebouwd gebied

Deze onbenutte gronden lenen zich goed voor ene (tijdelijke) invulling met zonnepanelen. De zonnepanelen hebben doorgaans minder invloed op de kenmerken en identiteit van deze gebieden

Langs infrastructuur

Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het tracé van de A6 of provinciale wegen, bij knooppunten of dijken. Ook het tracé van de Hanzelijn past in deze trede.

Op water

De randmeren en het IJsselmeer vormen potentieel interessante locaties voor zonneparken. Rijkswaterstaat is de belangrijkste initiator voor een dergelijke ontwikkeling.

Waterzuiveringsinstallaties, stortplaatsen, binnenwateren IJsseloog

Op deze locaties is sprake van duurzaam en meervoudig ruimtegebruik. Het zogenaamde pilotprogramma van Rijkswaterstaat heeft IJsseloog aangemerkt als te onderzoeken locatie.

Evenemententerreinen en recreatieterreinen

Deze grootschalige terreinen bieden goed mogelijkheden voor de opwek van zonne-energie.

Ruimte voor innovaties

Naast bovengenoemde mogelijkheden wil de gemeente Dronten ook ruimte bieden voor kleinschalige, innovatieve ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie. Kleine zonneparken van maximaal 1 ha waarbij de meerwaarde ligt in het opwekken van zonne-energie in relatie tot het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Te denken valt bijvoorbeeld aan verplaatsbare/verrijdbare zonnepanelen. Samen met de initiatiefnemers worden locatiekeuze en ruimtelijke voorwaarden verder uitgewerkt.

Schematisch kan de zonneladder als volgt worden weergegeven:

Trede 3: voorlopig niet	• Initiatieven voor zonneparken waarvoor landbouwgrond benodigd is • Zonneparken in natuur- en bosgebieden
Trede 2: maatwerkbenadering	• Overkappen van parkeerplaatsen • Onbenutte terreinen in bebouwd gebied • Langs infrastructuur (A6, Hanzelijn, dijken en N-wegen) • Op water: randmeren en IJsselmeer • Waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten/stortplaatsen, binnenwateren (IJsseloog) • Evenemententerreinen en recreatieterreinen • Ruimte voor innovaties
Trede 1: meteen doen	• 'Zon op dak' • Panelen aan gevels van gebouwen

Financiële-participatie

Naast de proces-participatie is bij de ontwikkeling/realisatie van een zonnepark ook mogelijkheid tot financiële participatie door inwoners van groot belang. In de Beleidsvisie zon is daarom een set van spelregels opgenomen die 'aan de voorkant' aan de initiatiefnemer worden meegegeven. Financiële participatie wordt bevorderd. De gemeente maakt, in samenspraak met de omgeving, aanvullende afspraken met de initiatiefnemer over de vorm van de financiële participatie. Financiële participatie middels een voorinvestering, aandelen of lokaal eigendom via een energiecoöperatie maar ook het instellen van een gebiedsfonds, duurzaamheidsfonds of omgevingsfonds moeten nader worden uitgewerkt. Bij de start van een project wordt de initiatiefnemer gevraagd een voorstel te doen voor het uitwerken van de financiële participatie. Hierbij wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke betrokkenheid van het aanliggende dorp(en) c.q. de omwonenden.

Ondersteuning initiatiefnemers

In afstemming met de gemeente kan de initiatiefnemer tot een goede aanvraag komen. Initiatieven die niet direct in de bestaande wet- en regelgeving passen kunnen met diverse instrumenten mogelijk worden gemaakt. In hoofdstuk 5 van de Beleidsvisie Zon wordt hierop ingegaan. Op dit moment bestaat er al een multidisciplinair overleg om initiatieven die niet direct in bestaande wet- en regelgeving passen, in brede samenstelling te bespreken zodat een integrale belangenafweging

plaatsvind. Deze zogenoemde omgevingstafel wordt vooraf gegaan door de intaketafel waar een eerste beoordeling over de aanvragen plaatsvindt.

Samenvatting Beleidsvisie Zon

De doelstelling van het klimaatbeleid van de Rijksoverheid is klimaatneutraliteit te bewerkstelligen en is in de gemeente Dronten om die reden primair gericht op CO2 besparing. De gemeente Dronten formuleert geen concrete 'opgave' (bijvoorbeeld aantal hectares) als het gaat om zonne-energie maar heeft een visie op grondgebonden zonne-energie in het buitengebied. De volgende uitgangspunten zijn geformuleerd:

- Prioriteit bij 'zon op dak'
- Vergroot de biodiversiteit
- Het landschap is leidend
- Bundel en combineer waar mogelijk
- Maak slim gebruik van het elektriciteitsnetwerk
- Zuinig omgaan met landbouwgronden.

Deze uitgangspunten hebben samen met de uitgevoerde proces-participatie geleid tot een zonneladder. Deze zonneladder is een hulpmiddel om de ruimtelijke prioritering aan te geven.

Trede 1: meteen doen: Zon op dak en Panelen aan gevels

Trede 2: maatwerk: overkappen parkeerplaatsen, langs infrastructuur (A6), op water (IJsseloog) en ruimte voor innovaties

Trede 3: voorlopig niet: op landbouwgrond en in natuur- en bosgebieden

Een voorwaarde voor initiatieven is een goed uitgewerkt inpassingsplan (maatwerk per initiatief) met zorgvuldige aandacht voor landschappelijke inpassing, afscherming, biodiversiteit en proces- en financiële participatie.

ARGUMENTEN

De Beleidsvisie Zon vast te stellen

Om voorbereid te zijn op openstelling van de 2e tranche vanuit de Structuurvisie Zon en een eventuele aanvullende opgave uit de Regionale Energie Strategie 1.0 of volgende RES'en is een vastgestelde Beleidsvisie Zon nodig.

Het college

drs. T. van Lenthe
Secretaris

drs. J.P. Gebben
Burgemeester